

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redaktie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redaktie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 17, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.

Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

HET IS VOLBRACHT

Johannes 19 : 30b

De zeven kruiswoorden worden wel eens genoemd de zeven rozen aan het dorre hout. Maar rozen verdorren, doch het Woord Gods is in der eeuwigheid. En Gods woorden zijn daden. Deze woorden zijn ook wel eens genoemd de zeven donderslagen voor het rijk der hel, maar ook zeven klokketonen voor het rijk des vredes en der zaligheid.

Dit zesde kruiswoord is een triomfwoord. Het spreekt van Jezus' vervulling van Zijn diepe vernedering. Het werk is afgedaan. En daarom, op hetzelfde ogenblik buigt Hij het hoofd en wordt vervuld: Hij heeft Zijn ziel uitgestort in de dood, en klinkt het straks: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. Voorwaar een groot werk is volbracht. Het is de voleinding van het grote verzoeningswerk van de Zaligmaker. De Vader is volaan, de schuld is betaald. Gehoorzaamheid betpond aan de wet Gods. Het handschrift der zonde aan het kruis genageld. Het offer is gebracht. De strijd is volstreden. God is verheerlijkt, de satan ontroond.

Geen woord daarom, de Vader meer verheerlijkend, de engelen zoeter, de zondaar zaliger, de duivelen schrikkelijker dan dit woord, dat eenmaal klonk van Golgotha's kruis. Uitgeroepen met de stervende lippen van de Middelaar.

Het woord naar zijn oorspronkelijke betekenis wil zeggen: Ik heb het doel bereikt.

En dit woord is alleen duidelijk, wanneer wij het zien in het licht van de Persoon, Die het uitspreekt.

Dit woord spreekt ons van de majesteit van Zijn Persoon, van de grootheid van Zijn werk. Dit woord is één terugslag op hetgeen de Heere aan de vooravond van Zijn lijden uitsprak in Zijn hogepriesterlijk gebed, nl. Vader, Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij hebt gegeven, om dat te doen. Te weten het werk van verzoening door voldoening, om Gods deugden te verheerlijken, de eisen der wet te vervullen, en also een eeuwiggeldende gerechtigheid aan te brengen. Om Sion te verlossen door recht en zijn wederkerige door gerechtigheid.

Ja, dit grote doel is bereikt. De eerste Adam heeft dat doel nooit bereikt. Christus als de tweede Adam is in Zijn plaats getreden, en heeft niet alleen in Zijn lijdelijke gehoorzaamheid de schuld van de eerste Adam betaald, maar ook door Zijn dadelijke gehoorzaamheid de eisen van Gods wet vervuld en daarin het grote werk, de verheerlijking van Gods deugden, vervuld.

Ja, ten opzichte van deze voldoening kon de dichter zingen: de genade en de waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid

en de vrede zullen elkander kussen, Psalm 85. Ja, voor de tijden der eeuwen stond dit werk Hem voor ogen, dat deze deugden met elkander verenigd moesten worden. Want: Gerechtigheid hield aan om straf, genade dong om vrijgeleide. Hier trad de wijsheid tussenbeide. Die ze allebei voldoening gaf.

Ja, dit is in Christus, de eeuwige wijsheid, volbracht.

Het woord der profetie is vervuld: Ik kom, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen en Uw wet is in het binnenste van Mij.

Ja, hier is vervuld, wat Petrus zegt, dat de profeten door de Geest van Christus hebben gesproken van Zijn lijden, maar ook van de heerlijkheid, daarna volgend.

Ja, Zijn lijden is reeds door de dichters profetisch uitgeklaagd.

Psalm 22: Mijn God, mijn God, waarom verlaat Gij Mij, verre zijnde van de woorden mijns brullens? Op U hebben onze vaders vertrouwd, maar ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht van het volk.

Het is volbracht. Het lijden is geëindigd. De profetieën zijn vervuld.

Maar ook een vijandelijke heirmacht is overwonnen. Ja,

De satan, wereld, hel en dood

• Zijn Uw verwonnelingen.

De satan is overwonnen. Reeds toegezegd in het Paradijs, zijn kop is vermorzeld op Golgotha, door de Leeuw uit Juda's stam. Zeker kan hij nog geducht met zijn staart te keer gaan en ook Gods volk benauwen, maar de eindoverwinning is aan vorst Immanuël, daarom sprak de Heere Jezus: En de poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen.

Hij is de rots der eeuwen, Wiens werk volkomen is. Ja Hij is geslagen met de staf van Mozes en is gescheurd, doch

Vanuit die zij, door ons doorstoken

Vanuit dat bloed, door ons vergoten

Daalt Zijn ontferming op ons neer.

Want deze gekloofde steenrots is de spelonk van Adullam, de gerechtigheid Zijns volks. De verbergings voor Zijn volk. Want de vloekspraken der wet zijn op Hem neergekomen. De eisen der wet heeft Hij vervuld. Hij is voorgesteld in Zijn bloed tot een betoning van Gods rechtvaardigheid. Een uitgewerkte zaligheid voor een uitgewerkt volk. Ja: in 't kruis zal 'k eeuwig roemen en geen hel zal mij verdoemen.

VAN DE ADMINISTRATIE

Met veel dank vermelden wij, dat sinds de laatste verantwoording (2 maart j.l.) aan giften en overbetalingen abonnementsgeld werd ontvangen f 183,50, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn.

Velen betaalden reeds hun abonnementsgeld voor de 2e jaargang, daarbij voegende een gift voor onze kas. Nu wij bijna de 2e jaargang ingaan, doen wij een beroep op al onze abonnees hun abonnementsgeld voor de nieuwe jaargang per giro of postwissel te betalen. Laat niemand achter blijven, niet alleen voor het extra werk daaraan verbonden, maar ook ter voorkoming van de hoge inkasso kosten van de P.T.T. Wij zien belangstellend uit, en rekenen op aller medewerking. Ons gironummer is 704350 t.n.v. de Administrateur „Bewaar het Pand”, v. Eeghenstraat 14, Alphen a.d. Rijn.

v.d.L.

De grote vraag nu, voor wie heeft „Het is volbracht” op Golgotha geklonken?

Zeker, van Gods zijde bezien allen die van eeuwigheid zijn voorgekend, maar zullen wij voor onszelf daar de troost van hebben, dan is het nodig dat wij Hem in Zijn Persoon in Zijn volbracht werk kennen. Want dit is het eeuwige leven, dat ze U kennen.

Dat is een zaligmakende geloofskennis. Dan weten we waarom we zulk een Middelaar nodig hebben. Dan zijn we aan het eind met onze werken, met onze deugden, met onze beweegoffers. Dat is een volk gans hulpeloos en reddeloos.

De wet zegt: naar de hel met dezen. Christus zegt: naar het Paradijs met hen. Ik heb U liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid. Gij met uw goddeloosheid en vroomheid hebt Mij in het aangezicht geslagen, doch Ik geef u de kus der liefde. Gij hebt Mij een kroon van doornen op het hoofd gezet, maar Ik heb voor U een kroon der heerlijkheid verworven. Gij hebt Mijn zijde doorstoken, maar vanuit die zij, door u doorstoken, daalt Mijn ontferming op u neer. Mijn dood is de dood voor uw dood. Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan. Gij hebt Mij een spotmantel aangedaan, maar Ik heb de mantel der gerechtigheid voor u verworven. Ik heb u gevonden toen gij Mij niet zocht.

O, welk een wonder, wat een ruiling. Welk een zielzaligende wisseling. Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven.

Het is volbracht. Christus het einde der wet. En die dat leerde, verstaat de dichtervanouds:

O, 'k zie nu 't geen ik zocht weleer

'k Geniet nu al mijn zielsbegeer.

Ik smelt van Jezus' liefdegloed

Die 't ganse hart ontvonken doet.

O hemels vuur, o zalige brand

Het eind der wet volmaaktheidsband

O zoet verkwikken, wat is 't schoon.

Te minnen Jezus, Godes Zoon.

't Is Jezus, Die de ziel vermaakt

't Is Jezus, daar de ziel naar haakt.

O, daar mijn roem, mijn heil in leidt,

't Is Jezus, 's werelds zaligheid.

S.

S.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

25.

De beide anderen, die achtergebleven waren, kwamen ook aan de voet van de heuvel Moelijkheid. En wat zullen deze mannen, die als reizigers naar Sion zo hoog van hun geloof kwamen op te geven, nu doen? Zullen zij de heuvel Moelijkheid als door des Heeren hand aanvaarden? Of zal het zijn een komen tot het kiezen van een dwaalspoor?

Daar het geloof, dat de Heere aankleeft en liefheeft, in het hart van deze reizigers gemist werd, waren zij door het klimmen over de muur op de weg gekomen en daarom kon en wilde het hart de heuvel van geloofsbeproeving niet aanvaarden.

„Maar toen zij zagen dat hij steil en hoog was en dat er nog twee andere paden waren, besloten zij, in de veronderstelling dat die twee wegen zouden uitkomen op dezelfde plaats, waarheen de Pelgrim zich begaf, die paden in te slaan”.

Van meet af zijn deze reizigers bij een godsdienstige veronderstelling gaan leven. In de veronderstelling dat het goed met hen stond al waren zij door te klauteren over de muur op de weg gekomen, leefden zij voort. En zo zijn zij van de ene veronderstelling tot de andere gekomen, en eindelijk stelden zij vast dat het houdbaar voor de eeuwigheid zou zijn. In de veronderstelling dat de wegen om de heuvel Moelijkheid heen hen ook zouden voeren naar de berg Sion, stond het voor hen vast op het goede pad te zijn. Nog nooit heb ik een godsdienstig mens, levend vanuit het godsdienstige principe van een vrome veronderstelling, ontmoet in achterdochtigheid omtrent zichzelf. De gedachte: zou mijn weg wel recht zijn, mijn grond van verwachten voor de eeuwigheid wel houdbaar wezen? komt in het hart van deze mensen niet op. Beproeving kennen zij niet, van bestrijding weten zij niet, daar zij niet in het geloof zijn.

„Nu heette het ene pad Gevaar, en het andere Verderf”. Maar wisten deze reizigers dat wel? Welzeker, dat wisten zij wel, maar het weten is nog niet een geloven dat het zo is. Al weet men dat er een hel is, dan gelooft men dat nog niet. Maar deze mensen geloven toch! Ja, dat doen zij als het hun te pas komt. Een geloof dat leeft bij veronderstellingen, leeft niet uit de Schrift, al spreekt men nog zo vaak over de Schrift. En daarom is het weten van deze reizigers niet een zeker weten, niet het weten des geloofs. Met de woorden Gevaar en Verderf houdt men dan geen rekening. Daar wij, en zo denken zij, op reis zijn naar Sion, bestaat er voor ons geen gevaar, kan het verderf ons niet treffen. Al gaan zij desnoods door een danszaal heen, dan nog niet.

Zo sloeg dan de één het pad in, Gevaar genaamd, en kwam terecht in een uitgestrekt woud, terwijl de ander onmiddellijk het pad Verderf koos en uitkwam op een woeste, rotsachtige vlakte, waar hij struikelde en viel, om nooit weer op te staan. En zie, dat is nu het einde van de reizigers, die leefden bij de veronderstelling, dat zij wedergeboren en bekeerd waren, en voor wie het vast stond, dat zij als hemelburgers zouden komen in de heerlijkheid van het hemels Sion.

Wat dunkt u, zou het niet noodzakelijk zijn ons innerlijk leven gedurig te beproeven, of wij het nieuwe leven der genade wel deelachtig zijn? Laat ons van dag tot dag bidden om hartvernieuwende genade. Al zijn wij door genade de levendmaking deelachtig, dan nog is het nodig ten opzichte van de heiligmaking. Wij kunnen best naast elkander gaan zitten en bidden om de levendmakende werkingen van de Heilige Geest. Want dat hebben wij allen nodig, hetzij statelijk of standelijk. Laat ons dan blijven bidden om wederbarende genade.

„En ik zag de Pelgrim verder de heuvel bestijgen en bespeurde hoe hij eerst snel, daarna langzaam liep en tenslotte kruipen moest op handen en voeten, omdat het klimmen hoe langer hoe moeilijker viel”.

n ganser harte heeft deze reiziger naar Sion

de heuvel der beproeving aanvaard, want dat was de wil des Heeren. De weg des Heeren is goed, is recht, al is hij voor ons vlees en bloed nog zo slecht. Door Zijn genade is het altijd mogelijk met vlees en bloed niet te rade te gaan.

Maar desniettemin is en blijft de heuvelweg een weg van beproeving. Hoewel het eerste gedeelte nogal mee viel. Onze dromer bespeurde dat de Pelgrim eerst snel liep. En begriepelijk, want hij was fier en moedig door het drinken uit de levensbron. Maar anderszids was zijn snelle vaart toch ook nog een bewijs van zijn geringe ervaring in het bestijgen van de heuvel Moelijkheid. Wij zijn geneigd onze krachten te overschatten, daar wij zo weinig van onze zwakheid beseffen. En daarvan moesten wij nu juist meer kennis hebben. Zelfkennis is toch het begin van alle wijsheid. Naarmate wij kennis van onze zwakheid en afhankelijkheid hebben, wordt onze vaart er door beheerst als de weg des Heeren over de heuvel Moelijkheid loopt. Het moet wel enigszins een traag begin zijn, want dat houdt wijsheid in. „Ik keerde mij — zegt de Prediker — en zag onder de zon dat de loop niet is der snellen, noch de strijd der helden”. De Heere wil ons door de beproeving van het geloof tot de kennis brengen van onze zwakheid en hulpbehoevendheid. Het schuim van ons godsdienstig kennen en kunnen moet door deze beproeving uit ons hart en leven verwijderd worden. Wat wij vermogen te doen door te volharden in de beproeving, is van de Heere. Alleen door Zijn kracht is het mogelijk tot verheerlijking van Zijn naam te volharden op de weg van beproeving, al wordt hij steeds moeilijker.

Door het stijgen van de heuvel werd de Pelgrim in zijn vaart getroffen, dat deed hem langzamer lopen. Die heuvel is inderdaad een grote moelijkheid. Hij breekt onze kracht, hij brengt ons op de knieën om nog te kunnen gaan op handen en voeten. En dan nog maar zo pas op de weg.

Maar als de Heere nu eens niet de weg gebaad had over deze heuvel, dan was voor ons de mogelijkheid er op te komen, afgesneden geweest. De Man van smarten is als de tweede of laatste Adam verzocht door satan en beproefd door Zijn God. Zijn weg liep van stap tot stap door de dood der onmogelijkheden heen. Niet één mens was in staat over satan te triomferen en God te gehoorzamen tot in de vloekdood van het kruis. Maar dat heeft Christus gedaan om de weg te banen naar het hemels Sion. Zo moet het ons tot vreugde zijn dat de weg gebaad is. Laat ons dan letten op de voetstappen van Christus. Voor ons was het banen van de weg een totale onmogelijkheid. Maar dat heeft nu de Zoon Gods gedaan. Hij heeft de weg gebaad door de dood der onmogelijkheden te verslinden tot overwinning. En nu is het gaan over deze heuvel in Christus niet meer een onmogelijkheid, maar wel een moelijkheid. In de beleving van onze zwakheid draagt de Heere ons hier op Zijn vleugelen.

Voor ons vlees en bloed is het o zo moeilijk op de knieën te komen, om te kruipen op handen en voeten. Dat druist tegen de verdorvenheid van ons bestaan in.

Maar mogen wij in deze vernedering komen voor het aangezicht des Heeren, zodat het wordt een gewillig kruipen op handen en voeten, dan gaat het als vanzelf. Al Gods kinderen kunnen er van getuigen hoe moeilijk zij het hadden toen de kracht om verder te gaan begon te verminderen. Maar toen u op uw knieën mocht komen om te kruipen op handen en voeten, werd het u gemakkelijk gemaakt. Toen David zich te Ziklag mocht sterken in de Heere zijn God, waren de omstandigheden niet veranderd, maar toen mocht hij alles biddende en smekende in de Heere verwerken en toen ging het o zo gemakkelijk.

Heeft Christus de weg naar Sion niet op Zijn

knieën biddende en smekende gebaad? In zware strijd zijnde bad Hij des te ernstiger. Welnu, Christus wil dat wij op de weg, die Hij knielend en biddend gebaad heeft, knielen om kruipend op handen en voeten te volharden in Zijn kracht.

Let er maar op en het zal u steeds duidelijker worden, dat de Heere de beproevingen wil gebruiken om ons op onze knieën te brengen, om al kruipend op handen en voeten steeds hoger te klimmen, want daar op de top van de heuvel zijn de voorportalen des hemels. En de Heere wil u louteren in het vuur der beproeving om dan straks met een hemelsgezind hart in de zoete voorsmaak van de zalige hemelvreugd uw God en Heere te verheerlijken.

U wordt gesteld in het vuur der beproeving opdat het werk der genade, het beeld van de Heere, met des te meer klaarheid zou gaan schitteren. Dat moet boven komen, van het onze gezuiverd worden. En door Zijn beeld in uw hart en leven te aanschouwen, laat Hij u delen in het licht van Zijn vriendelijk aangezicht tot versterking van het geloof dat de wereld overwint. Maar zal de Pelgrim in deze beproeving staande blijven?

„Halverwege de heuvel was een lief priëel, dat de eigenaar van de heuvel daar had laten plaatsen, opdat vermoeide reizigers er zouden kunnen uitrusten. Ook de Pelgrim kwam daar en vlijde zich daar neder”. Hier wilde de Heere hem in zijn beproeving verkwikken en versterken.

A.

R. Kok

Naar de CATECHISATIE

23.

Zo hebben we enkele voorname punten behandeld over de Bijbel, over de inspiratie of ingeving, over het Goddelijk gezag, over de eigenschappen, over de vertalingen van Gods Woord. En nu we daarbij ook even de apocriefe boeken bekeken hebben, gaan we nu over tot de behandeling van de onvergelykelijke, Goddelijke en heilrijke *inhoud* van de Bijbel. We worden dan betrokken bij de heilsleer, welke openbaart al wat noodzakelijk is tot onze zaligheid, maar bovenal wat strekt tot de verheerlijking Gods.

Daarom beginnen we bij de kennis van het volzalige *Wezen* Gods. Dit is immers het *theologisch* uitgangspunt van de leer der zaligheid.

We willen allereerst even bespreken, wat we hieronder verstaan. Dit is van zeer groot belang. Het gaat er dan om, waarmede wij de leer des Bijbels beginnen. Bij de mens, bij Christus of bij God Zelf. Dit verschil raakt dus het verschil in de zienswijze op de leer van de Bijbel.

Onze belijdenisgeschriften hebben een „theologisch” uitgangspunt, d.w.z. zij stellen het uitgangspunt van haar belijden in de leer van GOD, zoals ook CALVIJN deed.

De LUTHERSE belijdenis gaat uit van de leer van de MENS. Zij begint bij de mens. Dit vindt zijn oorzaak in Luthers gedachtegang: hoe word ik zalig. Bij Calvijn was dit: hoe komt God aan Zijn eer.

In het praktisch zielsbeleven wordt wel eens gezegd: wanneer de Heere de zondaar op de weg des levens brengt, is hij „Luthers”. Want dan krijgt hij te doen met de levensvraag: hoe kom ik tot God bekeerd? Toen de 3000 op de Pinksterdag in het hart gegrepen werden, riepen zij uit: „Wat zullen wij doen, mannen broeders?”

Wanneer de zondaar verder op de weg des levens onderwezen wordt, leert hij dieper verstaan dat het niet maar alleen gaat om zelf zalig te worden, doch dat Gods deugden verheerlijkt worden.

Nu heeft men wel eens opgemerkt, dat de Heidelbergse Catechismus ook uitgaat van de mens. Want zij begint met de vraag: Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven? Wanneer we echter het antwoord beluisteren

komt daarin duidelijk uit, dat het delen in die enige troost is het werk van de drieënige God: de Zoon verlost, de Vader bewaart, de Heilige Geest verzekert van het eeuwige leven. Voorts is er het *ethische* uitgangspunt. De etischen stellen de leer van *Christus* als uitgangspunt voor hun belijden. Dit hangt samen met heel hun zienswijze op de Heilige Schrift, bijzonder wat de *inspiratie* der Schrift betreft. We hebben hierover gehandeld in een vroegere les.

Ter verduidelijking zullen we dit even repeteren. De ethischen volgen de *dynamische* methode, d.w.z. zij zien de inspiratie van de Bijbel als „illuminatie”, als „verlichting” van de Heilige Geest bij de Bijbelschrijvers, zoals al Gods kinderen die bezitten. Zij stellen dan ook geen wezenlijk verschil tussen de Bijbelschrijvers en andere schrijvers van stichtelijke boeken, o.m. Calvijn, Brakel, enz. Er is wel enig onderscheid. Calvijn en Brakel b.v. stonden verder van de uitstorting van de Heilige Geest af dan de apostelen.

Wij belijden op gereformeerd standpunt wel een wezenlijk verschil.

De inspiratie of de „ingevening” der Schrift is een geheel *bijzondere, speciale* geweest, omdat zij is een *onfeilbare* leiding of drijving, die met de dood van de Bijbelschrijvers is opgehouden, beëindigd. We lezen in II Petr. 1: 21: betreffende de O.T.-profetie: „Want de profetie is voortijds niet voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods, van de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken”.

Dat de ethischen uitgaan van de „leer van Christus” houdt verband met heel hun godsdienstige levensbeschouwing. De „leer” is bij hen niet het allereerste en voornaamste, wel het „leven” van de christen. Het gaat om de „levende Christus in het hart”.

De Bijbel is vanzelf noodzakelijk. De zwakken in het geloof hebben die vooral nodig. Het „leven” gaat dus boven de „leer”.

Wanneer wij zo hun uitgangspunt bezien, zouden we zeggen: juist, zo moet het zijn;

de levende Christus in het hart! Daarom gaat het ook bij al Gods kinderen.

Het is ook opmerkelijk, dat in onze tijd steeds meer naar voren komt het streven om toch niet zo strak meer aan de leer vast te houden maar dat men een meer soepel praktisch christendom wil zijn. Dit klinkt erg vroom, doch is in het wezen der zaak gevaarlijk en misleidend.

Vanzelfsprekend komt het aan op de praktijk der beleving, maar dan op de praktijk der *godzaligheid!*

Maar wat houdt de godzaligheid in? Neen, niet zich losmaken van de leer der waarheid, maar dat zij daarop gegrond ligt en daaruit voortvloeit.

„Heb de waarheid en de vrede lief”. Dewaarheid gaat voorop.

Van de eerste pinksterkerk lezen we, dat zij „volhardende waren (niet eerst in de gemeenschap), maar in de *leer der apostelen* en in de *gemeenschap*”. Ook hier weer de „leer der apostelen” eerst.

Dan nog iets.

Uitgangspunt van de ethischen is: de leer van Christus. En ook hier geldt het weer: Christus is onmisbaar nodig tot zaligheid. *Hij* is de alvervullende Inhoud der belofte Gods.

Maar Christus is de „Christus... Gods” zo lezen we in 1 Kor. 3: 23. „Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods”.

We moeten *door* Christus met God worden verzoend.

Met eerbied gezegd: Christus is niet het eindpunt, maar God Zelf, 1 Kor. 15: 28: „En wanneer Hem alle dingen onderworpen zullen zijn, dan zal ook de Zoon Zelf onderworpen worden Die, Die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen”.

Daarom heeft de gereformeerde belijdenis haar uitgangspunt genomen in de leer van *God*.

„Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen” (Rom. 11: 36a).

R'dam-West

v.L.

Gods Woord en het gezin

8

Gezinsvermeerdering

De naam van Hanna is ons niet onbekend. Wij weten van haar aangrijpend gebed om een zoon. En daarbij spreekt niet alleen het verlangen om een kind uit Gods hand te mogen ontvangen, maar ook de begeerte, dat dit kind bezig zal mogen zijn in de dienst des Heeren. De nood van Israël en van het ver weggezonden erfdeel des Heeren is in dit alles op haar hart gebonden. Hanna ontvangt verhooring op haar gebed. De Heere geeft haar een zoon: Samuël, want, zeide zij, ik heb hem van de Heere gebeden.

Reeds spoedig wordt het kind naar het heiligdom in Silo gebracht en groeit daar op onder de bewarende hand Gods. Jaar na jaar brengt Hanna voor Samuël een nieuw priesterkleed. Zelf geweven. 't Is haar een lust dat Samuël de Heere in bijzondere zin mag dienen.

Maar de Heere is haar verder goed. Haar moederlijk hart heeft Samuël afmoeten staan. Nu gaat de Heere inplaats van Samuël haar meer kinderen schenken. We lezen er misschien vaak aan voorbij en hebben vaak alleen oog voor het geschenk van Samuël. 't Staatechter niet voor niets in Gods Woord geschreven: „Want de Heere bezocht Hanna en zij werd bevrucht en baarde drie zonen en twee dochteren”. Duidelijk is het, dat zij behalve Samuël nog vijf kinderen ontvangt.

Nog duidelijker is het, dat het voor Hanna een zegen Gods geweest is deze kinderen te krijgen. Anders zou er niet staan, dat de Heere Hanna bezocht. Zeg niet, dat de tijd niet donker was in die dagen. Als Hanna dáár op zag, moest haar de schrik om het hart slaan: wat zou er van deze kinderen terecht komen? Maar de Heere zegende en zij

mocht op die God zien, Die in haar ellende haar had willen gedenken.

Hier kan de vraag gesteld worden of dit door velen nog wel een zegen gevonden wordt! Bij het huwelijk hebben bruid en bruidegom geluisterd naar de taal van het gebed: „... hun kinderen, zo het U behaagt hen die te geven”. Helaas is het getal niet gering, dat als man en vrouw van deze regel maakt: „zo het ons behaagt die te nemen”. Het grotere gezin is eer in discrediet bij dat getal, dan dat het als een zegen beschouwd wordt.

We schrijven over deze aangelegenheid met grote schroom. Juist als het gaat over deze tere dingen, wordt zo spoedig het schone lelijk gemaakt. Temeer zeggen we dit, omdat er in onze tijd een stroom van lektuur over dit onderwerp is, die meer tegemoet komt aan de lust tot de zonde dan aan het zoeken om deze dingen te beleven. Wij voor ons behoren niet tot hen, die het spreken over deze dingen geheel verwerpen, omdat het niets met de godsdienst te maken heeft. 't Zou te wensen zijn dat er eens meer goede lektuur op dit gebied kwam. In den regel is deze juist hierin maar zeldzaam.

Tóch, deze zaak behoort tot het gezinsleven. We hebben aan het begin gezegd, dat we Gods Woord willen laten spreken voor het gezinsleven in onze tijd. Dan kunnen en mogen we onze ogen niet sluiten voor de gevaren van de dagen, die wij beleven. Eén van die gevaren is zeker wel, dat de ouders autoritair zelf de grootte van hun gezin zullen bepalen.

't Is geen nieuws, als we hier moeten spreken van een algehele verandering op het bredere erf rondom ons in het spreken over deze dingen. De gereformeerde zede omtrent huwelijk en gezinsgrootte wordt wel danig aangevallen.

Het is nog niet zo lang geleden, dat het gebruik van voorbehoedmiddelen onder ons zonder meer werd afgekeurd. In de praktijk was er zeker ook de zonde, op welke wijze dan ook, maar algemeen werd toch het gebruik verworpen.

Snel is dit de laatste tientallen jaren gewijzigd. De term geboorteregeling is nu al te vinden in de lektuur, die als christelijk aanbevolen wordt. Zelfs wordt gesproken over de menselijke plicht van het regelen van de geboorten. Alsof het verwekken van het nieuwe leven een zaak van de mens is. In kringen waar vóór de oorlog gepleit werd — mede door een soort verbonds aktivisme — voor het grote gezin, worden nu klanken gehoord, die voor de befaamde middelen pleiten tot voorkoming van een te groot aantal kinderen. Zelfs is dit op voorzichtige wijze van hogerhand als wettig voorgesteld.

Wel heel sterk is de grote verandering op dit gebied uitgekomen op het congres „Chaos rond Eros”, 12 november 1966 gehouden in Den Haag. Alleen al het feit, dat daar het geslachtelijk verkeer vóór het huwelijk door velen bepleit is, spreekt voldoende. Voeg daarbij het pleidooi om het gemakkelijker kunnen verkrijgen van voorbehoedmiddelen, zelfs voor ongehuwden. En dan te bedenken, dat dit congres mede uitging van de Protestantse Stichting ter bevordering van verantwoord gezinsvorming.

Wat er van waar is, is mij niet bekend, maar onlangs las ik, dat leden van de Chr. Ger. Kerken namens de plaatselijke kerkeraden bestuurslid zijn in de plaatselijke afdelingen van deze stichting. Ik vraag mij af: kent men de daar overheersende meningen wel? En dat niet alleen blijkens genoemd congres, maar ook uitkomend in andere publikaties? Trouwens, de ouders zijn verantwoording van hun huwelijksleven schuldig tegenover de Heere. En dat in het licht van Zijn geboden. De Heere wijst in Zijn Woord de ouders op het zoeken te beleven van Zijn gebod. Gebed en tere wandel kunnen hier niet gemist worden. Advies van predikant of arts is hier niet uitgesloten. Maar geen stichting die leiding gaat geven in het huwelijksleven, hoe mooi of die leiding ook genoemd wordt.

Het grote kwaad hier is, dat met God geen rekening wordt gehouden. Mensen maken het uit of er nog plaats in het leven voor de uitbreiding van het gezin is. Het is opvallend dat in een welvaartstijd deze meningen opgekomen zijn, terwijl we toch heus niet van de onmogelijkheid van een goede verzorging kunnen spreken. Hier spreekt de steeds meer doorbrekende begeerte om van het leven hier beneden te genieten. En daaraan moeten alle beginselen aangepast worden.

Hebben we dan geen oog voor de moeilijkheden op dit gebied? Zeer zeker. Wij willen die echter niet benaderen vanuit de geest van deze tijd. De Heere zoekt in het gezinsleven de beleving van de vreze van Zijn Naam ook in deze dingen.

Die vreze des Heeren doet belijden, dat Gods voorzienigheid over alle dingen gaat. Uiteindelijk bepaalt God het getal van onze kinderen. En dat niet in een dood fatalisme, dat de belijdenis van Gods voorzienigheid vormt tot een soort noodlot. Maar in de persoonlijke verantwoordelijkheid, die alleen in de vreze des Heeren gekend wordt, tegenover God en elkaar. Dan kunnen de dagen boos zijn, de Heere blijft Dezelfde, Die in deze weg Zijn zegen nog schenkt.

Ds. D. Slagboom

Flitsen uit een bijbellezing

Ezechiël 8 en 9.

Het is de Heere, Die het zuchten hoort, het teken geeft en Wie het gebed behaagt.

Israëls oudsten kwamen bij Ezechiël op bezoek. De oorzaak hiervan was, zij waren het met de prediking van de profeet niet eens. Hoor- en zichtbaar had hij hun voorgesteld de ondergang van Jeruzalem. En zij

wilden liefst zo spoedig mogelijk naar hun vaderland en stad terug.

Ach, de profeet wilde dit vanuit zichzelf ook wel; het welzijn van zijn volk ging hem ter harte.

Maar de Heere sprak anders. En nu komt de Heere tussenbeide, en brengt de profeet in een visioen te Jeruzalem en toont hem de gruwelen, die er in het heiligdom plaats hadden, om hem te laten zien of de Heere nu geen reden had stad en tempel te verlaten en aan het vernietigend oordeel prijs te geven.

Daar ziet hij dat afgodsbeeld in de tempel, en na het graven in de wand ontdekt hij al dat onrein gedierte geschilderd aan de wand. Die vijftientig mannen met hun wierookvaten, die vrouwen die de Thammuz bewenen, en de aanbidders van de zonnegod. En dit alles in dat huis, waarvan de Heere gezegd had: „Hier zal Ik wonen naar Mijn lust, hier is in eeuwigheid Mijn rust”.

Om al deze gruwelen wordt het rechtvaardig oordeel uitgesproken. „Daarom zal Ik ook handelen in grimmigheid. Mijn oog zal niet sparen”.

En dan wordt het oordeel voor de ogen des profeten in een visioen uitgevoerd. Dan ziet hij die zes mannen gewapend tevoorschijn komen, en één in het midden van hen met linnen bekleed met een schrijversinktoker aan zijn lendenen, die de opdracht kreeg een teken te tekenen op de voorhoofden dergenen, die zuchtten en uitriepen over al de gruwelen die gedaan worden. Dus er waren nog zuchters in de stad, en die mensen zuchtten over al die gruwelen. Het was niet, dat er geen godsdienst was, maar het was eeneigenwillige godsdienst. Het koperen altaar werd niet meer gebruikt, dat was een verwerping van het enige algemeengezame offer van Christus. De oorzaak daarvan was: De Heere heeft het land verlaten, zeiden zij, en zonder godsdienst kun je niet leven.

En dit is het onderscheid met die zuchters, die konden daar niet aan mee doen. Daar de liefde Gods in hun hart was uitgestort, zuchtten zij onder een zwijgend en Zich verbergend God De waarneming van de ware godsdienst werd hun onmogelijk gemaakt. Zij hadden geen bestaansrecht meer. Zij konden in de weg van de middelen der genade geen gemeenschap meer oefenen met de Heere. Zij gingen er gebukt onder, dat Hij miskend en genegeerd werd, Die waardig is gediend en gevreesd te worden in de weg van Zijn ordinantiën.

De ware zuchters vinden die kwaal ook in eigen hart, in eigen gezin, in de gemeente, in de kerk in het algemeen; er is zoveel eigenwillige godsdienst, niets is erger dan dat! Dus bleef er voor hen niets anders over dan er onder te zuchtten in het verborgen.

En hoe wonderlijk ook, dit gaf hun bij tijden nog verlichting. God hoort het zuchtten, en dat Hij het heeft gehoord zal blijken bij de uitvoering van het oordeel. Die zuchters krijgen een teken aan hun voorhoofd, met het doel, dat zij in de volvoering van het oordeel zullen verschoond worden. Op die verschooning hadden zij niet gerekend, zij hadden zich dat ook niet waardig gekeurd. Zij hebben de straf aanvaard, maar dit is het wonder: Die zichzelf veroordeelt, wordt niet veroordeeld. Vandaar dat teken. Sommige verklaarders willen, dat dit een kruisteken geweest is. Het staat niet beschreven, maar God geeft een teken bij Zijn Woord. Buiten twijfel wordt met die man, met linnen bekleed, de Engel des verbonds voorgesteld, de Middelaar Gods en der mensen. Hij Zelf is het teken.

Toen de koning Ahas uit ongeloof een teken weigerde, gaf de Heere Zelf een teken: Ziet een maagd zal zwanger worden en een Zoon baren, en men zal Zijn naam noemen Immanuel, God met ons.

Simeon spreekt van een teken, dat wedersproken zal worden. Dat teken dragen al de gekenden des Heeren. Dat onderscheidingsteken wordt gegeven door de Zoon op last van de Vader. Niemand vraagt om dat teken. In zichzelf zijn ze van niemand onderscheiden, integendeel, ze vinden in zichzelf niets anders dan oorzaak om in het oordeel om te komen.

Zo wordt het teken de één voor de null! Hoe meer nullen men in zijn eigen leven vindt, hoe groter rijkdom het teken geeft.

Wie dit teken mist, komt in het oordeel om, wie hij ook is. Het staat uitdrukkelijk beschreven: doodt ouden en jongen, kinderen en grijsaards, en begint van Mijn heiligdom; en zij begonnen met de oude mannen, die voor het huis waren. Het oordeel begint van het huis Gods.

We kunnen ons leven versleten hebben in het huis Gods, maar altijd met een eigenwillige godsdienst.

Het teken niet ontvangen, omdat men nooit gezucht heeft over al de gruwelen, die bedreven zijn. Niet gewaakt over het heiligdom voor de zuiverheid der leer, niet gezucht voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk, zich vertoont heeft met de schijn van godzaligheid, maar de kracht daarvan verloochend. Zo zal het oordeel treffen, alleen het teken verschoont.

Als de profeet dit alles heeft aanschouwd, en overgebleven is, viel hij op zijn aangezicht en riep, en zeide: Ach Heere Heere, zult Gij al het overblijfsel Israëls verderven met Uw grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem. Het schijnt, dat dit korte, uit de nood geboren gebed van de profeet wordt afgewezen. De Heere wijst op de rechtvaardigheid van het oordeel vanwege de ongerechtigheid, maar dat is dan ook niets meer dan schijn.

Dit gebed is wel terdege verhoord, al krijgt de profeet geen verhoord antwoord. Hij bidt voor het overblijfsel, en dat gebed haagt de Heere, en dat zal Hij verhoren. Dat overblijfsel zal behouden worden. Dat waren die zuchters, waartoe hij ook zelf behoorde. Maar onder de aanblik van de volvoering van het oordeel schijnt het, dat geen vlees zal behouden worden. Het is een grote genade om onder de oordelen te blijven bidden voor het overblijfsel.

Christus heeft Zelf dit voorbeeld gegeven. Heere, reken hun deze zonde niet toe, want ze weten niet wat ze doen, en laat de verhooring aan de vader over. Dit gezegend Voorbeeld is de grond van de verhooring van alle oprechte zuchters.

Een kerkganger

CHRISTUS AAN HET KRUIS GEDOOD

*Daar hing Hij aan 't vervloekte hout,
Aan Wie ik mij heb toevertrouwd
Aan 't kruis zo vastgenageld;
Daar hing Gods eengeboren Zoon,
In smaad, en stierf wel duizend doon,
Terwijl het pijlen hageld',
De vijand op Zijn ziele schoot,
En God Hem weinig hulpe bood;
Hoe zuur viel dat betalen
Van mijne grote zondesschuld,
Daar Godes boek mee was gevuld,
O liefde zonder palen.*

*Mijn lieve Jezus hing bebloed
Aan 't kruis, als Hij mijn zonden boett',
Hij voelde vloek en toorn,
Hij voelde overgrote smart,
Van bangigheden brak Zijn hart,
Hij dacht bijna te smoren;
Hem overstroomde een ganse zee
Van lijden, smart en angstig wee,
Riep: waarom Mij verlaten,
Mijn God, Mijn God, waarom verlaat Gij Mij!
Mijn Vader, help en sta Mij bij,
Mijn smart is zonder maten.*

*Zo is mijn zondesschuld voldaan,
De schuld betaald, maakt effen baan,
Verzoening is gevonden;
Daar hing dat Godd'lijk Offerlam,
Dat mijne zonden overnam,
En daarom werd gebonden.
O God, dat Godd'lijk mensenbloed,
Heeft immers al mijn schuld geboet,
Zo heb ik dan nu vrede.
Mijn Vader, zijt Gij niet voldaan?
Mag ik niet vrolijk tot U gaan?
Ik breng mijn Borge mede.*

*Ik sta voor God als zonder schuld,
Mijn ziel met vrede is vervuld,
Dit doet mij vrolijk leven;
Ik stond in 's Heeren levensboek,
Ik ben nu vrij van alle vloek;
Hoe werd mijn ziel gedreven
Tot blijdschap en verwondering,
Toen ik dat vonnis eerst ontving
Gods Geest is hier Getuige;
En Die getuigt met mijne geest,
Dus is mijn ziel nu onbevreesd,
Maar wil ootmoedig buigen.*

Jac. Groenewegen.

Boekbespreking

SCHOTSCHES GELOOFSHELDEN, door John Howie. Uitgave van W. M. den Hertog te Utrecht.

Dit boek handelt over het leven en sterven van Durham, Binning, Gray, Rutherford en anderen. Het is uit het Engels vertaald door P. van Woerden. Het betreft hier de 2e onveranderde uitgave.

Het is een kostelijk werk, dat wij in de handen van velen wensen. Wij komen hier in aanraking met de strijd en het lijden van de kerk in Schotland in vroeger tijden en van vele getrouwe getuigen, onder wie er zijn, die de marteldood stierven.

Het zou aan het werk nog ten goede gekomen zijn; wanneer in een hoofdstuk vooraf voor onze lezers een kort overzicht gegeven was van de geschiedenis van de kerk in Schotland in de periode, waarin deze geloofshelden leefden.

Te betreuren is, dat er zoveel drukfouten zijn blijven zitten. Dat ontsiert een werk als dit, dat overigens keurig is uitgegeven. Is dit te danken aan slechte correctie? Er komen storende onnauwkeurigheden in het boek voor. Een paar voorbeelden willen we noemen.

Op blz. 134 lezen we, dat William Guthrie geboren werd in het jaar 1665. Dit moet zijn 1620. 1665 was zijn sterfjaar. Op blz. 137 staat: Hij werd de 7e november 1766 in het heilig ambt bevestigd. Dat is kennelijk onjuist. Op blz. 142 staat William Gray in plaats van William Guthrie. Blz 202 vermeldt, dat hij — Richard Cameron — in het begin van het jaar 1650 naar Schotland terugkeerde. Moet dit niet zijn 1680? Op blz. 233 lezen we, dat hij — James Renwick — te Brill scheep ging. Vermoedelijk wordt Brielle bedoeld.

Met veel belangstelling hebben we dit boek gelezen. Het bevat goede lectuur, die veel meer naar voren moest komen en in alle boekwinkels voorradig moest zijn. Kan de uitgever niet meer publiciteit geven aan zulke werken? Het zou de verspreiding ten goede komen. Dit is een opmerking, die we hier maken, maar waarmee we het oog hebben ook op verschillende werken van andere uitgevers. We zouden gemakkelijk treffende gedeelten van dit werk kunnen overnemen, maar dan zouden we teveel plaatsruimte voor deze recensie vragen.

Het boek kost gebonden in linnen band f 10,50.

GEEN AARDSE MACHT.

Dit is een boek, dat D.V. binnenkort zal verschijnen bij de Uitgeverij Van der Stouw te Rijssen. Het belicht de historische en aktuele aspecten betreffende de Reformatie. Het bevat 7 hoofdstukken, geschreven door auteurs uit verschillende kerken. De intekenprijs bedraagt f 6,95. Te zijner tijd hopen we een recensie in dit blad op te nemen.

TIEN PREKEN over het lijden en de opstanding van onze Heere Jezus Christus door Dr. Maarten Luther, vertaald uit het Duits door Drs. K. Exalto. Uitgave van W. A. de Groot te Goudriaan.

Deze preken beslaan samen 48 bladzijden. Daaruit blijkt wel, dat we niet moeten denken aan preken, zoals wij ze kennen. De preken gaan over Jesaja 53 : 2, Psalm 45 : 3, Mattheüs 27 : 45-50, 51-56, 57-61, 28 : 10-20 en Lukas 24 : 36-47. De laatste drie, die handelen over Christus' opstanding, hebben zelfs geen tekst als uitgangspunt, maar gaan zonder meer over de opstanding. Luther behandelt de stof op een eigen manier, begrijpelijk en leerzaam. De preken bevatten mooie gedachten. We kunnen de kennismaking ermee van harte aanbevelen. Het is goede lectuur voor deze lijdenstijd. Enkele opmerkingen willen we maken. Op blz. 26 lezen we: want gij hebt niet ontvangen de geest der dankbaarheid wederom tot vreze, enz. Dit moet zijn: de geest der dienstbaarheid. Op blz. 39 verwonderden we ons over de zin: uit de beide naturen is één Persoon ontstaan, maar naar Zijn Godheid is Christus niet dood. De prijs van het werkje is f 2,50.

B.

Heden verscheen:

10 PREKEN

VAN MAARTEN LUTHER

OVER HET LIJDEN EN DE OPSTANDING
VAN DE HEERE JEZUS CHRISTUS

PRIJS f 2,50

Zeldzaam. Zeer geschikt voor belijdenisgeschenk of voor verspreiding. Nooit eerder in het Nederlands verschenen. Van zulke preken zoudt u er meer willen hebben.

Theologische Boekhandel en Uitgeverij

W. A. DE GROOT

Goudriaan — Postbus 1 — Telef. 01838-441